

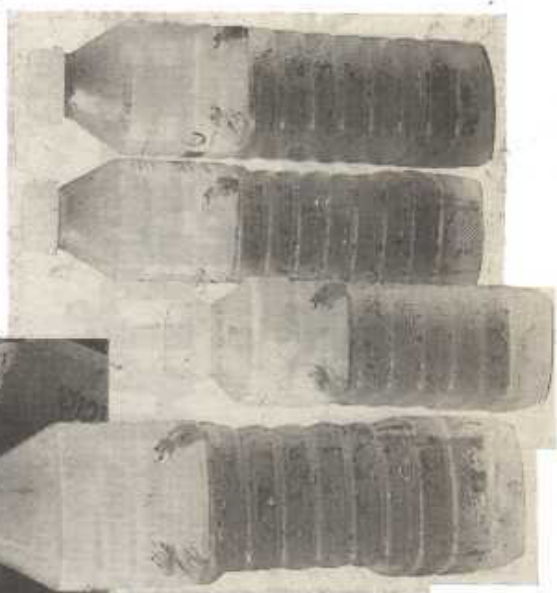
ก 3326

หน้า 24

“น้ำดื่ม” ชื่นใจใสในขวด
ภัยเงียบบรุกรานสิ่งแวดล้อม

MF

กลุ่มองค์กรเอกชน (เอ็นจีโอ) ออกมาต่อต้านกระบวนการผลิตน้ำดื่มใส่ขวด ท่ามกลางกระแสความนิยมในการบริโภคน้ำบรรจุขวดของผู้คนในฝรั่งเศสและยุโรป โดยกลุ่มเอ็นจีโอระบุว่าใช้พลังงานที่สิ้นเปลืองโดยนำทรัพยากรราคาถูกมาใช้ผลิตน้ำดื่มที่สิ้นเปลืองโดยนำทรัพยากรราคาถูกมาใช้บรรจุขวดแล้วตั้งราคาสูง อีกทั้งในกระบวนการผลิตยังต้องใช้พลังงานเป็นไปอย่างสิ้นเปลืองทั้งเรื่องขนส่งที่ต้องใช้กำลังคนเป็นจำนวนมาก รวมทั้งใช้พลังงานคนเข้าไปอยู่ในขบวนการผลิตทั้ง ๆ ที่น้ำเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ

จากเหตุการณ์นี้สอดคล้องกับกระแสการนิยมบริโภคน้ำดื่มบรรจุขวดที่กำลังเป็นอยู่ในบ้านเรา ได้กลืนเข้าไปในวิถีชีวิตคนไทยอย่างไม่รู้ตัวทั้ง ๆ ที่ทรัพยากรน้ำในประเทศมีอย่างอุดมสมบูรณ์เป็นเรื่องน่าคิดว่าเหตุใดประชากรในประเทศต้องซื้อน้ำดื่มในราคาสูง

ความจริงแล้วราคาค่าน้ำขวดโดยเฉลี่ยราคาขายในท้องตลาดเมื่อคิดคำนวณออกมาแล้วจะเป็นค่าน้ำ 1 สตางค์ ค่าขวดพลาสติก 1.30 บาท ที่เหลือคือค่าขนส่งและค่าส่งเสริมการตลาดหรือค่าโฆษณาที่

บอกว่าน้ำนั้นสะอาดกว่าน้ำประปา แต่มีข้อมูลออกมาว่าน้ำขวดในกทม. 30% ไม่ได้มาตรฐานมีความสกปรกกว่าน้ำประปา โดยเฉพาะในต่างจังหวัดเกินกว่าครึ่งหนึ่งเป็นน้ำสกปรก ซึ่งมีสาเหตุมาจากผู้ผลิตที่เป็นรายย่อยบางที่สูบน้ำมาจากน้ำบาดาลแล้วมาผ่านเครื่องกรอง กรอกใส่ขวดทันทีแล้วมาขายในราคา 5-10 บาท

ปรากฏการณ์นี้ถ้าย้อนไปดูถึงเป็นความจำเป็นจริงหรือไม่ต้องซื้อน้ำบรรจุขวด และคงต้องแยกเป็น 2 ประเด็น

ประเด็นแรกคือเรื่องของความนิยมสะดวกสบายในร้านอาหาร ความรื่นเริงสะดวกซื้อมีน้ำบรรจุขวดซื้อได้ใกล้มือ และเข้าใจว่าเป็นน้ำสะอาด ประเด็นที่ 2 เพราะในบ้านเราไม่มีระบบวิธีการจัดสรรน้ำสะอาดสำหรับบริโภคได้อย่างใกล้ชิดหรือความที่สาธารณะอย่างแพร่หลาย แม้มีน้ำประปาที่การประปานครหลวง จะ

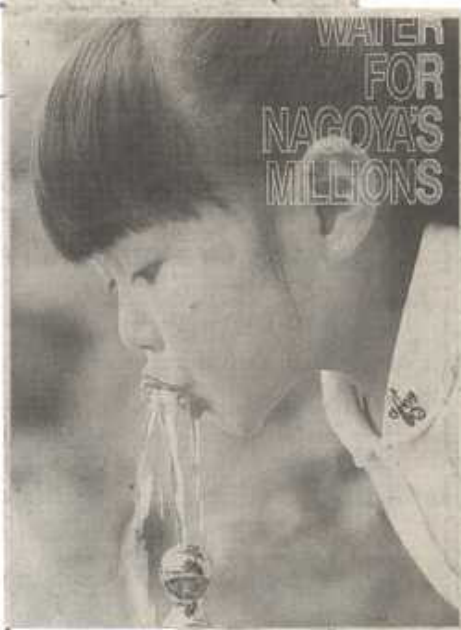
ประกาศว่าน้ำมีความปลอดภัยหรือเออร์เซ็นดสามารถดื่มกินได้ แต่ยังมีปัญหาเรื่องของกลิ่นคลอรีน แต่ถ้าทิ้งไว้หรือไปผ่านการต้มคุณภาพของน้ำสามารถดื่มกินได้แบบปลอดภัย หรือน้ำร้อนที่ใช้เครื่องกรองน้ำดีน้ำผ่านขั้นตอนการฆ่าเชื้อด้วยคลอรีนที่มากหรือน้ำมีคุณภาพปลอดภัยเกี่ยวกับน้ำบรรจุขวดเช่นกัน

น้ำที่บริสุทธิ์มากมักมีค่าความเป็นกรด-ด่าง (PH) ต่ำกว่า 7 เล็กน้อย โดยเกิดจากกรดอะซิติคหรือคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศลงในน้ำ เกิดเป็นกรดคาร์บอนิก ซึ่งมีได้เป็นอันตรายต่อร่างกาย ขณะเดียวกันน้ำที่บริสุทธิ์มากมีข้อเสียคือต้องผ่านกระบวนการผลิตที่ยุ่งยาก จึงอาจมีต้นทุนการผลิตที่สูงเกินกว่าจำเป็น ซึ่งแท้จริงแล้วร่างกายมนุษย์ไม่จำเป็นต้องได้รับน้ำที่มีความบริสุทธิ์มากนัก

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่ได้รับน้ำดื่มบริสุทธิ์อาจไม่ได้รับเกลือแร่ที่ปนมากับน้ำเนื่องจากถูกแยกออกไปหมด

ผลกระทบที่ตามมาของค่านิยมเลือกบริโภคน้ำดื่มบรรจุขวด คือเรื่องขยะ อันเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมมาซึ่งในแต่ละปีประเทศไทยต้องสั่งซื้อขวดพลาสติกปีละกว่า 8,000 ล้านบาท มีมูลค่าของขวดน้ำดื่มประมาณ 4,000 ล้านบาท คิดออกมาง่าย ๆ คือน้ำดื่มบรรจุขวดขวดละ 10 ลิตรใช้กระดาษ 10

บาทเท่ากับเกิดขยะจากขวดพลาสติก 400 ล้านขวดต่อปี
วิธีการทำลายและการกำจัดพลาสติกในบ้านเรา 80-90% เป็นการฝังกลบ โดยเฉพาะขวดขวดน้ำ หรือ

พลาสติกใสเค็นซิติโพลีเอธิลีน และพลาสติกใส ต้องใช้เวลาย่อยสลายตามธรรมชาติถึง 450 ปี ขณะที่การใช้ประโยชน์จากขวดน้ำดื่มเพียง 1-2 นาที อีกทั้งการย่อยสลายในพลาสติก จะเหลือโลหะหนักตกค้างในดินและเกิดก๊าซมีเทน ซึ่งส่งผลกระทบต่อโลกให้เกิดภาวะเรือนกระจก แต่หากเลือกวิธีการทำลายด้วยการเผาจะก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ

ข้ออ้างที่ว่าสามารถนำขวดน้ำไปรีไซเคิลแล้วกลับมาใช้ซ้ำกลับพบว่าต้องใช้ต้นทุนที่สูงหรือการนำขวดน้ำมาบรรจุน้ำใหม่พบว่ามีอันตรายแฝงอยู่เชื้อโรคสามารถเข้าไปตามรอยยับหรือรอยขีดข่วนขวดปนเปื้อนเข้าไปในน้ำ หรืออีกแนวทางการเลือกใช้น้ำขวดแก้วเป็นสิ่งบรรจุน้ำจะเป็นทางเลือกที่ดีกว่าแต่อาจคิดปัญหาเรื่องราคาและความไม่เหมาะสมการที่จัดให้น้ำดื่มไปอยู่ในขวดแล้วมีราคาอย่างที่กล่าวไว้ข้างต้น

สารี อ่องสมหวัง ผู้จัดการมูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภคกล่าวว่าปัญหาเรื่องน้ำดื่มบรรจุขวดกำลังเป็นปัญหาที่ผู้บริโภคหันมาใส่ใจไปหลงเข้าใจว่าเป็นน้ำสะอาด การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภคไปทางนี้ ได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ข้อมูลที่ศึกษาพบว่า 80% ของขยะมาจากขวดพลาสติกนอกจากนี้ขบวนการเผาขยะพลาสติกก่อให้เกิดสารกลุ่มไดออกซินเป็นสารที่ก่อให้เกิดมะเร็ง ทางมูลนิธิได้พยายามจัดทำโครงการรณรงค์การไม่ซื้อน้ำดื่มบรรจุขวดมาโดยเริ่มต้นมาตั้งแต่ปีที่แล้ว แต่ยังมีแรงค์ได้ในวงแคบเฉพาะคนใน กทม. และปริมณฑลเท่านั้น ขณะนี้ยังไม่สามารถสร้างจิตสำนึกได้อย่างแท้จริง

วัฒนธรรมเรื่องของความสะอาดสบายมักรับกันง่ายแบบไม่คิดโดยอ้างว่ามีเงินที่ซื้อหา แต่เอาดีค่าราคาไปแล้วมันรวมผลไปถึงประเทศชาติและสภาพแวดล้อมของบ้านเมืองเราในอนาคต.